

Reactie gemeente Heerde

Datum

15-07-2024

Van

Gemeente Heerde

Aan**Onderwerp**

Internetconsultatie op concept Besluit vervanging abonnementstarief Wmo 2015

De gemeente Heerde onderstreept het belang om per 1 januari 2026 de inkomens- en vermogensafhankelijke eigen bijdrage voor de Wmo maatwerkvoorzieningen opnieuw in te voeren. De aanzuigende werking op Wmo voorzieningen – met name op het product huishoudelijke hulp – sinds de invoering van het abonnementstarief heeft zowel een kosten opdrijvend effect teweeg gebracht alsmede een toenemende druk op de beschikbaarheid van hulp met als gevolg het ontstaan van wachtlijsten bij zorgaanbieders (huishoudelijke hulp) waar tot op heden sprake van is. Met name de groep kwetsbare inwoners, die vaak niet de middelen hebben om hulp zelf/particulier in te richten, moeten daardoor (te) lang wachten op hulp.

Het concept besluit en de nota van toelichting roepen op onderdelen nog vragen op voor wat betreft de haalbaarheid en uitvoerbaarheid voor gemeenten. In deze reactie lichten wij dit nader toe en sluiten daarmee aan op onze standpunten uit onze vorige reactie (februari 2024) en die van de VNG.

Belang van invoering per 1 januari 2026

Invoering van de inkomens- en vermogensafhankelijke eigen bijdrage per 1 januari 2026 is wat ons betreft een harde deadline. De nood voor deze wetswijziging is hoog, gelet op de oplopende wachtlijsten en tekorten aan personeel bij zorgaanbieders. Echter zien wij nog enkele onderdelen in het ontwerp besluit die aandacht behoeven. Ons voorstel is om middels monitoring waar nodig bij te sturen waarbij de uitkomsten uit het landelijke houdbaarheidsonderzoek Wmo van de VNG ook in meegenomen zullen moeten worden.

De planning zoals die nu staat omschreven is krap, maar haalbaar. Vereenvoudiging van processen of het onderbrengen van processen bij het CAK zijn echter wel noodzakelijk. Zorg daarom dat gemeenten tijdig betrokken worden in het proces richting implementatie per 1 januari 2026. Zo kunnen inwoners op tijd geïnformeerd worden over de voorgenomen wijzigingen. Daarnaast hebben gemeenten voldoende tijd nodig om systemen, de toegang en lokale processen in te richten en aan te passen op de nieuwe situatie.

Verwacht (financieel) effect

Wij verwachten dat het dempende effect eerder zal plaatsvinden op de instroom dan op de uitstroom van inwoners met een Wmo voorziening (met name bij huishoudelijke hulp). Ondanks het toepassen van een jaarlijkse indexatie op de minimum- en maximumbedragen, is onze verwachting dat met het huidige maximumtarief (prijspeil 2024) niet de gewenste uitstroom zal plaatsvinden. Daarnaast verwachten we door de krapte in de arbeidsmarkt er ook een beperkte instroombeperking zal plaatsvinden. Met een maximumtarief van € 298 per maand is de financiële prikkel om bijvoorbeeld huishoudelijke hulp particulier in te kopen beperkt. Als de keuze voor een particuliere hulp niet een substantieel financieel voordeel oplevert, is de kans groot dat men via de Wmo aanspraak blijft maken op de voorziening. Daarbovenop zijn inwoners eenmaal gewend aan het comfort van de Wmo ondersteuning, waardoor de stap groter is om dit zelf te gaan regelen en bekostigen. Het aanbod op de particuliere markt is daarbij zeer beperkt of staat niet in verhouding

van wet men moet betalen aan maximale eigen bijdrage . Mede gelet op de vergrijzing en stijgende zorgvraag verwachten wij dat de krapte op de arbeidsmarkt de komende jaren zal toenemen. Het is belangrijk dat er concreet wordt afgesproken dat, bij uitname vooraf uit het gemeentefonds, er wordt gecorrigeerd, met terugwerkende kracht, op basis van realisatiecijfers.

Pauzebeleid en uitvoerbaarheid

Het voorstel om een pauzebeleid in te voeren is voor gemeenten lastig in te regelen, omdat we niet weten hoe lang een inwoner geen ondersteuning krijgt. Dit kunnen wij alleen achteraf vaststellen, willen we stapelfacturen voorkomen .

Voor verdere opmerkingen over de uitvoerbaarheid van de voorgestelde regels verwijzen wij naar de uitvoeringstoets van VNG Realisatie waar gemeente Heerde ook aan heeft deelgenomen.

Kostprijsbewaking Huurhulpmiddelen

In de uitvoeringstoets van de VNG is eerder uitgebreid ingegaan op kostprijsbewaking bij huurhulpmiddelen. Gemeenten kiezen voor huurhulpmiddelen om kapitaalvernietiging te voorkomen en zodat aan een inwoner gemakkelijker/sneller een vervangend hulpmiddel wordt verstrekt als het huidige hulpmiddel niet meer voldoet. Bij vervanging van een hulpmiddel uit dezelfde categorie is de gemeente niet betrokken , dit is een zaak tussen inwoner en leverancier. In dergelijke situaties horen wij dus niet of een inwoner een vervangend hulpmiddel krijgt. Dit betekent dat wij in deze situaties maar eenmaal een kostprijs kunnen opvoeren terwijl er mogelijk in de loop der jaren meerdere hulpmiddelen aan de inwoner in bruikleen worden verstrekt. De voorkeur heeft om de maandelijkse huurprijs door te geven waar vervolgens de eigen bijdrage op wordt afgestemd. Dat de gemeente zelf de ruimte heeft om te bepalen uit welke componenten de totale kostprijs is opgebouwd welke aan het CAK wordt doorgegeven, leidt naar ons idee tot willekeur.

Voorzieningen zonder kostprijsbewaking

Bij inwoners met een enkelvoudige lichte ondersteuningsvraag bestaat de kans dat zij een hogere eigen bijdrage gaan betalen dan de kostprijs van de voorziening indien het gaat om een voorziening waarbij geen kostprijsbewaking van toepassing is (zoals: huishoudelijke hulp, dagbesteding en individuele begeleiding).

De optie om gemeenten zelf de eigen bijdrage ter hoogte van de maandelijkse kostprijs te laten opleggen en innen, is ons inziens niet uitvoerbaar. Allereerst zijn systemen niet ingericht op het vaststellen en innen van een eigen bijdrage. Het CAK is hier wel op ingericht. Daarom zouden deze administratieve taken altijd bij het CAK belegd kunnen worden tenzij een gemeente anders kiest. Ten tweede zullen wijkconsulenten op basis van een proefberekening de inwoner hierover moeten adviseren, de gemeente beschikt immers niet over de inkomensgegevens van inwoners. Dit zorgt voor een hoge mate van foutgevoeligheid in het vaststellen of een inwoner al dan niet een hogere bijdrage gaat betalen dan de kostprijs. Daarnaast kan tussentijds de inkomenssituatie van een inwoner veranderen. Waar het CAK de eigen bijdrage opnieuw berekend aan de hand van de gegevens van de Belastingdienst, beschikken gemeenten niet over deze informatie. Het door gemeenten laten monitoren van deze kostprijsbewaking is daardoor lastig uitvoerbaar.

De optie om inwoners te adviseren om de hulp particulier in te kopen is weliswaar een mogelijkheid bij huishoudelijke hulp mits er geen sprake is van arbeidsmarktkrapte, ook is dit minder passend bij voorzieningen zoals (specialistisch) individuele begeleiding en dagbesteding. Hier zijn weinig tot geen particuliere mogelijkheden voor. Met name inwoners met een midden tot hoog inkomen, die lichte begeleiding met een waakvlamfunctie afnemen, zullen voor de relatief kleine ondersteuning een hoge eigen bijdrage gaan betalen.

Woonvoorzieningen bij minderjarigen

In de nota van toelichting wordt aangegeven dat gemeenten de eigenaar van een woning een vergoeding kunnen vragen voor de waardevermeerdering van die woning die het gevolg is van een tot een maatwerkvoorziening behorende woningaanpassing. Deze mogelijkheid zou bij verordening nader ingevuld moeten worden, binnen het gegeven wettelijke kader. Deze uitwerking is wat ons

betreft niet uitvoerbaar. De waardebeoordeling van een woning en daarmee de waardevermeerdering als gevolg van een woningaanpassing is moeilijk objectief vast te stellen.

Onze oproep is om het besluit om al dan niet de eigen bijdrage te innen bij woonvoorzieningen bij cliënten jonger dan achttien jaar bij de gemeenten zelf te laten. Het eventueel toch willen vragen van een eigen bijdrage aan de ouders is alleen relevant bij de (duurdere) woningaanpassingen. Laat de ruimte om maatwerk te bieden voor deze specifieke groep bij gemeenten.

Algemene voorzieningen

Onze verwachting is dat bij de uitvoering van het voorstel, het onderdeel waar de eigen bijdrage voor een algemene voorziening met een duurzame hulpverleningsrelatie niet hoger mag zijn dan wanneer deze persoon een maatwerkvoorziening had gekregen, en gemeenten dit zelf moet regelen/bewaken, erg lastig wordt in de uitvoering voor gemeenten en kans op fouten geeft. Ons voorstel is om dit niet te doen en het echt aan de gemeente zelf te laten hoe zij dit willen inregelen in de verordening.

Wij zijn geen voorstander van het in wetgeving willen regelen dat er geen stapeling van eigen bijdragen mag zijn voor de algemene voorziening met de eigen bijdrage Wlz, of voor andere Wmo (maatwerk)voorzieningen. Dit is voor de inwoner niet te overzien en voor de gemeente zeer intensief in de uitvoering. Onze oproep is om met de algemene voorzieningen en hoe gemeenten de eigen betaling hierbij regelen daadwerkelijk terug te keren naar de werkwijze van vóór het abonnementstarief.

Bijdrage meerpersoonshuishoudens met tenminste één partner die niet AOW-gerechtigd is

Wij herhalen nogmaals onze opmerking uit de vorige consultatieronde dat wij denken dat het onderscheid dat gemaakt wordt voor deze doelgroep nog steeds slecht uit te leggen is aan inwoners. Ons verzoek is opnieuw om te komen tot één eigen bijdrageregeling die voor alle mensen van dezelfde leeftijdsgroepen gelijk is. Hierover is in 2023 ook bijna unaniem een motie over aangenomen in de ALV van de VNG. Het is discriminerend voor inwoners zonder partner met een beperking die, door het niet hebben van de partner, wel een eigen bijdrage moeten betalen. Met een groeiende groep alleenstaanden is het niet uitlegbaar dat inwoners die een partner hebben een voordeel krijgen, vanwege het hebben van de partner.

Vervoer en eigen bijdrage

Artikel 3.7.3 leest als een ingewikkeld artikel. Wanneer kan een gemeente nu wel of niet een bijdrage vragen (vaak een ritprijs) voor het aanvullend vervoer. Wij denken dat het niet vragen van een eigen bijdrage (ritprijs) alleen speelt als het gaat om het vervoer van en naar een dagbesteding (als maatwerkvoorziening). In alle andere situaties zouden mensen gewoon de ritprijs kunnen betalen, zoals iedereen die met het OV reist een ritprijs betaalt. Deze 'ritprijs' moet kunnen cumuleren met de eigen bijdrage voor andere Wmo voorzieningen. Bovendien zou het voor de aanbieder (chauffeur aanvullend vervoer) lastig worden om op cumulatie te checken en moeilijk uitlegbaar waarom de ene passagier wel een bijdrage moet betalen en de andere niet. Ons advies is om het Wmo taxi vervoer vrij te stellen van anti-cumulatie, vanwege de grote gevolgen die dit gaat hebben op de kosten voor gemeenten, de uitvoerbaarheid van de vervoerders en de houdbaarheid van het reguliere openbaar vervoer en buurttaxi's.